

ОБЩИНА КАРЛОВО

ДО
Г-Н ДОНЬО ТОДОРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ КАРЛОВО

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТ ЕМИЛ СТАНЕВ КАБАИВАНОВ - КМЕТ НА ОБЩИНА КАРЛОВО

ОТНОСНО: Приемане на Програма за развитие на читалищната дейност и предложения за дейността на читалищата за 2025 година.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

В изпълнение на чл. 26 а, ал.1 и 2 от Закона за народните читалища, предлагам Годишна програма за развитие на читалищната дейност, както и предложенията на читалищата в община Карлово за 2025 г.

Председателите на народните читалища на територията на съответната община ежегодно представят на кмета предложения за своята дейност през следващата година. Предложенията включват културните събития и изяви, организирани от самите читалища, библиотечната и информационна дейност, развитието на любителското художествено творчество, поддържането на материално-техническата база и работата по проекти.

Целта на предлаганата годишна програма за развитие на читалищната дейност е материализиране на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни обществени институции, съхраняващи културна идентичност на общината, региона и страната.

Годишната програма за развитието на читалищната дейност ще се реализира чрез делегираните от държавата средства, предвидени ежегодно в държавния бюджет за развитие и подпомагане на читалищната дейност, както и чрез средства за финансиране, които ще бъдат заложили в бюджета на Община Карлово.

Проектът на Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Карлово през 2025 г. е публикуван на официалната интернет страница на Община Карлово.

Предвид гореизложеното предлагам Общински съвет да приеме следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл.21, ал. 1, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с чл.26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища, Приема Програма за развитие на читалищната дейност и предложенията за дейността на читалищата на територията на община Карлово за 2025 година:

1. НЧ „Васил Левски - 1861 г.” гр. Карлово;
2. НЧ „Св. Св. Кирил и Методий - 1914 г.” гр. Баня;
3. НЧ „Васил Левски – 1928 г.” с. Климент;
4. НЧ „Васил Левски - 1927 г.” гр. Карлово, кв. Сушица;
5. НЧ „Христо Ботев – 1928 г.” с. Столетово;
6. НЧ „Просвета -1927 г.” с. Богдан;
7. НЧ „Никола Йонков Вапцаров – 1906 г.” с. В. Левски;
8. НЧ „Васил Левски – 1900 г.” с. Войнягово;
9. НЧ „Христо Ботев -1898 г.” с. Дъбене;
10. НЧ „Пробуда – 1899 г.” с. Каравелово;
11. НЧ „20 Април 1876 г.- основано 1854 г.” гр. Клисуро;
12. НЧ „Бачо Киро – 1908 г.” с. Кърнаре;
13. НЧ „Сеяч – 1938 г.” с. Слатина;
14. НЧ „Развитие 2016 г.“ с. Ведраре;
15. НЧ „Пробуда – 1927г.” с. Христо Даново;
16. НЧ „Звездица -1898 г.” с. Розино;
17. НЧ „Христо Ботев – 1936 г.” с. Горни Домлян;
18. НЧ „Просвета – 1963 г.” с. Соколица;
19. НЧ „Наука – 1907 г.” с. Пролом;
20. НЧ „Самообразование – 1923 г.” с. Домлян;
21. НЧ „Светлина – 1931 г.” с. Иганово;
22. НЧ „Пробуда - 1933 г.” с. Куртово;
23. НЧ „Светлина – 2013 г.” с. Бегунци;
24. НЧ „ Христо Ботев 1869 г.” гр. Калофер;
25. НЧ „Пробуждение 2024“ с. Каравелово;

- Приложения:** 1. Програма за развитие на читалищната дейност за 2025 г.
2. Предложения за дейността на читалищата на територията на община Карлово за 2025 г.

ВНОСИТЕЛ:

Д-Р ЕМИЛ КАБАИВАНОВ

КМЕТ НА ОБЩИНА КАРЛОВО

Съгласували:

Антон Минев, Зам. – кмет на Община Карлово

Веселка Сотирова, Директор на дирекция „Обща администрация”

Слави Джалъзов, Началник на отдел КДВОП

Юрист:

Изготвил:

Гинка Тодорова, младши експерт в отдел КДВОП

**ОБЩИНА КАРЛОВО
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ**

**ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА
ДЕЙНОСТ
В ОБЩИНА КАРЛОВО
ЗА 2025 г.**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

На територията на Карлово са регистрирани 26 народни читалища, чрез които се реализира културния и духовен живот. Съгласно чл. 26 а, от ал.1 до ал. 4 от Закона за народните читалища председателите изготвят и внасят предложения за дейността си пред Кмета на Община Карлово. Общинската администрация внася предложението, като ежегодна Програма за развитие на читалищната дейност пред Общински съвет - Карлово.

Основа в работата на читалищата в Община Карлово е утвърждаване и нарастване ролята и значението им в развитието на местните общности, увеличаване на обществената значимост на читалищата като фактор за местно културно, образователно и информационно развитие. Читалищата имат предимството на институция, която е неизменна в облика на страната - и когато се представя българската национална традиция и идентичност, и когато се чертае стратегията за бъдещо развитие. Тази позиция се корени не само във вековното развитие на тази изконна българска институция, но преди всичко в жизнената устойчивост на идеите, които тя носи.

II. ЦЕЛИ

1. Основна цел на Програмата

Настоящата програма има за цел подпомагане организирането и реализацията на комплекса от дейности, както и оказване на съдействие за повишаване активността на читалищните ръководства, с цел създаване на благоприятна творческа среда за учене през целия живот за всички възрастови групи, ползващи услугите на народните читалища, както и активизиране обмена на информация между Общината и останалите културни институти.

2. Основни цели на читалищата са:

- Развитие и утвърждаване на духовните и културни ценности на гражданското общество;
- Институционално укрепване на читалищата като местни общностни центрове с културно-просветни, информационни, социални и граждански функции;
- Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- Участие при поддържането на традиционните форми на културата и фолклора и при осигуряване на трансмисията им към следващите поколения;
- Активизиране ролята на читалищата в процеси, подпомагащи местното развитие и изграждане на демократичното местно самоуправление;
- Повишаване ролята на читалищата при социалната и културна интеграция на различни общности, в т.ч. групи в риск, в неравностойно положение, етнически общности и др.;
- Превръщане на читалищата в общодостъпни центрове за библиотечно и информационно осигуряване на населението, чрез ускореното навлизане в дейността им на съвременните комуникационни и информационни технологии;
- Разширяване възможностите на читалищата за предоставяне на услуги, свързани с осигуряване на продължаващо образование, личностна реализация и ново ниво на компетентност на гражданите. Народните читалища трябва да бъдат модерни институции на бъдещето със съвременните културни и социални дейности, като същевременно те трябва да останат неделимо свързани с основните читалищни принципи за съхраняване и развитие на националните традиции и обичаи.

III. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ, ДЕЙНОСТИ И ПРИОРИТЕТИ РАЗВИТИЕТО НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА КАРЛОВО ЩЕ ПРОДЪЛЖИ В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЛЕДНИТЕ ОСНОВНИ ЗАДАЧИ И ДЕЙНОСТИ:

1. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

- да опазва културно-историческото наследство и националните традиции;
- да спомага изграждането на ценностна система у децата и младежите;
- да поддържа и обогатява материалната си база;
- да разработва и реализира инициативи /проекти за местно развитие и финансиране на читалищната дейност;
- да работи за осигуряване на по-добра, по-съвременна и по-висококачествена образователна, културна, социална и информационна среда на населението;
- да разшири съдържателния и социалния обхват на читалищната дейност за привличане на по-широк кръг население;
- да развива ползотворното сътрудничество между читалищата на територията на общината, на региона и страната;
- да поддържа активно партньорство с общинската администрация, както и с културните институции и бизнеса за взаимна полза.

2. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ:

2.1. Библиотечна дейност:

- обновяване на библиотечния фонд в зависимост от читателските интереси;
- подобряване дейността на библиотеките, съобразена с интересите и нуждите на населението, чрез различни форми на културно – масовата работа;
- осъществяване на изложби, свързани с бележити дати на личности и събития от местен, регионален и национален характер;
- провеждане на срещи и литературни четения на новоиздадена литература и млади автори.

2.2. Културно – масова дейност:

- осъществяване на Културния календар за читалищните прояви;
- повишаване на художественото и жанрово разнообразие на културните мероприятия;
- участие в културните мероприятия на Общината;
- честване на официалните, традиционни празници и годишнини;
- провеждане на мероприятия, свързани със съхраняването, развитието и популяризирането на местни традиции и обичаи.

2.3. Любителско художествено творчество:

- повишаване на художествено – творческите постижения на любителските състави и индивидуални изпълнители, чрез привличане на специалисти – ръководители;
- активно участие на любителските състави и индивидуални изпълнители в културно – масови събития на селището и общината.
- създаване на нови съвременни форми на любителското творчество, отговарящи на интересите на младото поколение и осигуряване на условия за тяхното развитие

2.4. Подобряване финансовото състояние на читалището чрез:

- осъществяване на контакти с личности и фирми за набиране на допълнителни средства за активно участие на любителските състави и индивидуални изпълнители в местни и национални програми, конкурси и фестивали;
- увеличаване броя на членовете на читалището;
- увеличаване размера на членски внос;
- работа по проекти и програми;
- дарения и спонсорства;
- наем за ползване на читалищно имущество и помещения в сградата.

2.5. Обучение и квалификация:

- участия на щатните служители в семинари, обучения и др., свързани с повишаване квалификацията им по основните читалищни дейности и работа по проекти.

3. ПРИОРИТЕТИ:

И през 2025 год. Община Карлово ще подкрепя дейността на работещите народни читалища, като важни центрове за съхраняване и развитие на любителското творчество и инициатива и културно просветителски звена. Днешните реалности изискват от читалищата да бъдат високо отговорни самоуправляващи се културни сдружения на гражданите, особено в населените места, където се явяват като единствен културен институт. Приоритети през 2025 година ще бъдат:

- Продължаване подкрепата от страна на Общински съвет – Карлово и общинската администрация за приобщаване на гражданите към глобалното информационно общество, а именно чрез съдействие за устойчивост на проектите по Програма Глоб@лни библиотеки – България, в която са включени народни читалища на територията на Община Карлово.
- Създаване на условия за равнопоставеност и преодоляване на информационната и социална изолация на децата и младите хора, чрез по-широкия им достъп до модерните информационни и комуникационни технологии, предоставени от тези три читалища;
- Включване дейността на народните читалища в сайта на Община Карлово. Участие на творчески колективи на народните читалища в културния календар на община Карлово – Празник на розата, ежегодния Фестивал на етерично- маслените култури, в Коледните и Великденски прояви и др.
- Усъвършенстване на механизма за финансиране на народните читалища и осъществяване на обществен контрол на разходваните бюджетни средства, съгл. чл. 26а, ал. 4 и ал. 5;
- Стимулиране интереса и любовта на младите хора към богатото фолклорно наследство на нашия край, осигуряване на приемственост;
- Привличане и участие на младите хора в краеведската дейност.

IV. НАРОДНИ ЧИТАЛИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАРЛОВО

1.ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Карлово има добри културни традиции. Налице са исторически, археологически и културни паметници, провеждат се редица културни прояви с международно, национално и местно значение.

Община Карлово има богато културно многообразие и население, успяло да съхрани своя бит и фолклор, да запази за поколенията множество традиции, обичаи, песни и легенди, които се представят и интерпретират от читалищните танцови, певчески и театрални състави по време на регионални и национални фолклорни събори и конкурси.

На територията на Община Карлово работят и функционират следните читалища:

1. НЧ „Васил Левски - 1861 г.” гр. Карлово;
2. НЧ „Св. Св. Кирил и Методий - 1914 г.” гр. Баня;
3. НЧ „Васил Левски – 1928 г.” с. Климент;
4. НЧ „Васил Левски - 1927 г.” гр. Карлово, кв. Сушица;
5. НЧ „Христо Ботев – 1928 г.” с. Столетово;
6. НЧ „Просвета -1927 г.” с. Богдан;
7. НЧ „Никола Йонков Вапцаров – 1906 г.” с. В. Левски;
8. НЧ „Васил Левски – 1900 г.” с. Войнягово;
9. НЧ „Христо Ботев -1898 г.” с. Дъбене;
10. НЧ „Дора Шопова – 1899 г.” с. Каравелово;
11. НЧ „20 Април 1876 г.- основано 1854 г.” гр. Клисурса;
12. НЧ „Бачо Киро – 1908 г.” с. Кърнаре;
13. НЧ „Сеяч – 1938 г.” с. Слатина;
14. НЧ „Развитие 2016 г.“ с. Ведраре;
15. НЧ „Пробуда – 1927г.” с. Христо Даново;
16. НЧ „Звездица -1898 г.” с. Розино;
17. НЧ „Христо Ботев – 1936 г.” с. Горни Домлян;
18. НЧ „Просвета – 1963 г.” с. Соколица;
19. НЧ „Наука – 1907 г.” с. Пролом;
20. НЧ „Самообразование – 1923 г.” с. Домлян;
21. НЧ „Светлина – 1931 г.” с. Иганово;
22. НЧ „Пробуда - 1933 г.” с. Куртово;
23. НЧ „Светлина - 2013 г.” с. Бегунци;
24. НЧ „Христо Ботев – 1869 г.” гр. Калофер;
25. НЧ „Светлина - 2016 г.” с. Певците;
26. НЧ „ Пробуждение 2024“ с.Каравелово;

Всички читалища са съдебно регистрирани, вписани са в Регистъра на Народните читалища в Министерство на културата и са пререгистрирани според новите изисквания на Закона за народните читалища.

2.АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА В ОБЩИНА КАРЛОВО

2.1.ВЪНШНА СРЕДА:

Възможности:

- Културно-етническо разнообразие
- Добро сътрудничество с общинска администрация и НПО;
- Участие в проекти пред Министерство на културата и други донори;
- Оказване на методическа помощ от Община Карлово и РЕКИЦ -Пловдив.

Заплахи:

- Недостатъчно добре работеща икономика;
- Бизнесът все още остава неангажиран към читалищната дейност;
- Недостатъчна активност на някои читалищни настоятелства;
- Застаряващо население;

2.2.ВЪТРЕШНА СРЕДА

Силни страни:

- Спазване на механизма при разпределяне на държавната субсидия;
- Съществуване на щатен персонал, обезпечаващ читалищната дейност;
- Кадрови ресурс с дългогодишен стаж в сферата на читалищната дейност;
- Интерес към търсене и развиване на нови форми на читалищна дейност;
- Наличие на компютри и офис техника в читалището;
- Добре разпределена читалищна мрежа;
- Наличие на библиотеки във всички читалища.
- Културно-етническо разнообразие

Слаби страни:

- Недостатъчна активност при търсене и разработване на проекти;
- Липса на финансов ресурс за развиване на нови форми на дейност;
- Липса на собствен сграден фонд за читалищна дейност.
- Недостатъчен финансов ресурс за поддръжка и ремонт на сградния фонд;
- Квалификация на персонала е необходимо условие и решаващ фактор за работата на читалищата в общината.

С цел разрешаване на съществуващите проблеми с материалната база и заради ограничения общински бюджет за този вид дейност, Община Карлово ще търси финансиране по европейски проекти.

Липсва техническата обезпеченост, което също създава проблем за развитието на дейностите на читалищата. Повечето читалища не разполагат с осветителна и озвучителна апаратура и при необходимост заплащат наем за такава или разчитат на общината за помощ при организиране на празници и чествания.

Компютрите, принтерите и мултимедийните проектори са друга необходима техника за нормалното функциониране на читалищата.

Общата численост на субсидираните бройки за 2024 г. е **52** /петдесет и две/.

Средната възраст на читалищните служители е 50 години.

Работещите в читалищата носят много отговорности. Дейностите, които извършват, изискват знания от различни области. От тяхната компетентност, знания и умения да работят с хора се определя обликът на читалищната институция и развитието на дейностите.

3. РАЗВИТИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ:

Развитието на читалищните дейности се определя от потребностите на местната общност.

Към повечето читалища на територията на Община Карлово функционират библиотеки, разположени в читалищните сгради.

Съгласно приложените от народните читалища план-програми за 2025 година, всяко читалище на територията на общината има свой празничен календар, включващ събития, посветени на важни чествания, бележити дати и традиционни местни празници и участия във фестивали, конкурси и фолклорни събори.

Дейностите, които развиват читалищните художествени колективи, школи, кръжоци и клубове обхващат над самодейци от 5 до 85 годишна възраст.

В разнообразната дейност на читалищата се вписват: концертни спектакли, театрални постановки, конкурси, тематични срещи, творчески портрети, литературни четения, творчески ателиета, празници, обичаи, поддържане на музейни сбирки, публикации и други.

• Финансиране

Дейността на читалищата е обезпечена със средства от държавния и общинския бюджет. Средствата за читалищата се регулират и разпределят от комисия, определена със заповед на Кмета на общината и по Механизъм, определен от Министерство на Културата, чиито средства се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал.1 от ЗНЧ.

Финансирането на дейностите на народните читалища на територията на Община Карлово се извършва съгласно регламентирана държавна субсидия, която за 2024 год. е **52 субсидирани бройки**. Стандартът за една субсидирана бройка е в размер на **16 944 лв.**, която се използва предимно за ФРЗ, разходи за дейността. Общата субсидия е в размер на **881 088 лева**. Разпределението на средствата се извършва от Комисия, съгласно чл. 23, ал.1 от ЗНЧ с участието на представител на Общината и

представители на всяко читалище, като субсидията се предоставя на читалищата за самостоятелно управление.

Съгласно чл.9, ал.8 от ЗНЧ, народните читалища могат да кандидатстват за държавна и/или общинска субсидия след изтичането на едногодишен срок от вписването в публичния регистър към Министерство на културата.

Средствата за дофинансиране от общинския бюджет са в размер на 40 000.00 лв. (четиридесет хиляди лева), като от тях:

- 30 000.00 лв. (тридесет хиляди лева) от средствата за дофинансиране от общинския бюджет да се извършат неотложни строително-ремонтни дейности на отделни читалища;

- 10 000.00 лв. (десет хиляди) лева финансиране от общинския бюджет за участия на читалищните самодейци в национални и международни фестивали, изработка на носии и сценично облекло, организиране на културни събития и др.

5. Контрол по изпълнение на Програмата.

Контролът за изпълнение на Програмата е дело на Общинския съвет. Докладите от председателите на читалищата за осъществените читалищни дейности през 2024 г. се обсъждат на заседание на Общински съвет след 31.03.2025 г. с участието на представителите на народните читалища-вносителите на докладите.

6. СРОКОВЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

8.1. Срокът за изпълнение на Програмата е в рамките на бюджетната 2025г.

8.2. Председателите на читалищата представят в срок до 31.03.2025 г. пред Кмета на Общината доклади за осъществените дейности в изпълнение на Програмата и за изразходваните от бюджета средства за 2024 г.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнението на програмата ще даде възможност **читалищата в Община Карлово да се утвърдят като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции.**

Реализирането на основните дейности, заложи в програмата ще спомогнат за:

- опазването и съхраняването на културно- историческото наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край;
- подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования;
- уреждането и поддържането библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес в получаване на нови знания;
- реализирането на инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот;
- усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори вратата към необятното глобално пространство.
- Утвърждаването на община Карлово като туристически център, предлагащ на своите гости и туристи богатото местно фолклорно, културно и историческо богатство.

Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища в съвременни информационни центрове, привлекателно място за хората. Програмата ще разкрие традициите на миналото, предизвикателствата на настоящето и надежда за по-добро бъдеще.

Настоящата Програма е разработена съгласно чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища и е с продължителност до 31 декември 2025 год.

Неразделна част от Програмата е **Приложение № 1** – предложенията за дейност на народните читалища на територията на община Карлово за 2025 г.

Забележка :

Програмата е отворена за допълнения. Тя е визирила най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.